

Complexnummer: 520421

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Complexnaam

-

Aantal complexonderdelen

2

Monumentnummers van complexonderdelen

520422, 520423

Woonplaats

Werkendam

Gemeente

Altena

Provincie

Noord-Brabant

Locatie van het hoofdobject

Werkendam, Nr. 5/Kerkstraat

Complexomschrijving

Inleiding

Ten zuiden van de niet beschermde Nederlands Hervormde kerk bevindt zich de begraafplaats. Deze dateert uit de achttiende en negentiende eeuw en heeft verschillende interessante grafmonumenten uit die tijd. Beschermd worden twee familiegraven uit circa 1851 en 1872 met elk een ijzeren hekwerk van hoogwaardige kwaliteit. De GRAFMONUMENTEN zijn opgetrokken in een neogotische en een eclectische stijl. De overige grafmonumenten vallen buiten de van rijkswege geldende bescherming.

Omschrijving

De begraafplaats is een ruwweg rechthoekig terrein dat gelegen is tegen de oude stadsomgrenzing van Werkendam. Op de begraafplaats zijn nog diverse oude bomen aanwezig. Het kerkhof is door middel van een haag afgescheiden van de straat. De te beschermen graven bevinden zich aan de noordzijde van de begraafplaats.

Waardering

Het complex bestaande uit twee grafmonumenten is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociale en geestelijke ontwikkeling, in het bijzonder de ontwikkeling van de grafcultuur, het is tevens van belang voor de typologische ontwikkeling van het grafmonument. Het heeft kunsthistorisch belang als kwalitatief hoogwaardig voorbeeld van toegepaste neogotische en neoclassicistische stijl in met name de hekwerken en grafstenen. Het heeft ensemblewaarden als onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van belang is. Het is gaaf bewaard gebleven

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

en typologisch zeldzaam.

Monumentnummer*: 520422

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82796/125

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Werkendam	Altena	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Werkendam	Nr. 5/Kerkstraat

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Werkendam	O			2708

*Omschrijving***

Inleiding

GRAFMONUMENT van de familie van Houweninge, met name voor de oud-burgemeester G. van Houweninge. Het monument met hekwerk is omstreeks 1851 opgetrokken in neogotische stijl en is gelegen in de noordwestelijke hoek van de begraafplaats. Het hekwerk bezit een hoge ambachtelijke en kunsthistorische kwaliteit. Er zijn onder meer gewalste, gesmede en gegoten onderdelen in verwerkt. De maker van het graf is niet bekend.

Omschrijving

Grafmonument op vierkante grondslag (circa 5 bij 5 meter). Opvallend is het forse en monumentaal vormgegeven smeed- en gietijzeren hekwerk dat met neogotische motieven geornamenteerd is (onder meer ezelsrugbogen, vierpassen en colonnetten) en het graf aan alle zijden omsluit. Het hekwerk is geplaatst op een circa 50 cm. hoog zandstenen basement en reikt tot circa 1.80 m. Overhoeks bevinden zich vierzijdige zandstenen penanten met onder meer wimbergen, colonnetten, kruisbloemen en driepassen. Het hek dat aan alle zijden drie traveeën telt, kan aan de voorzijde geopend worden en heeft daar twee forse gietijzeren penanten (circa 2 meter hoog). Aan de zijkanten is het graf gedeeltelijk met tussen de penanten gespannen smeedijzeren kettingen afgesloten. De grote, vierkante plaats van de grafkelder is met grint bestrooid. De staande, zandstenen grafsteen is op een basement geplaatst en heeft aan de onderzijde reliëfs met de van een helmbekroning voorziene familiewapens der overledenen. In het gedeelte daarboven bevindt zich de epitaaf die gevat is tussen penanten en een spitsboogbekroning met hogels heeft. De plaat van de epitaaf heeft een omlijsting van twee getote spitsbogen met een vierpas in de top.

Het grafschrift luidt: "rustplaats van den heer Gerard van Houweninge, oud-burgemeester van Werkendam, aldaar geboren den 6den

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

januarij 1762, en overleden aldaar den 31sten december 1850, en zijne echtgenoot, vrouwe Seijke Kuijck, geboren te Werkendam den 23sten april 1766, en aldaar overleden den 18den juni 1843 en kinderen, behuwd- en klein kinderen.".

Waardering

Het grafmonument is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociale en geestelijke ontwikkeling, in het bijzonder de ontwikkeling van de protestantse grafcultuur, het is tevens van belang voor de typologische ontwikkeling van het grafmonument. Het heeft kunsthistorisch belang als kwalitatief hoogwaardig voorbeeld van toegepaste neogotische stijl in zowel het hekwerk als de grafsteen. Het heeft ensemblewaarden als onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van belang is. Het is gaaf bewaard gebleven en typologisch zeldzaam.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Monumentnummer*: 520423

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	15 april 2002
Kadaster deel/nr	82796/108

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>
Werkendam	Altena	Noord-Brabant

<i>Locatiennaam</i>	<i>Locatieomschrijving</i>
Werkendam	Nr. 5/Kerkstraat

<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Werkendam	O			2708

Omschrijving**

Inleiding

GRAFMONUMENT van de familie Sigmond, omstreeks 1872 opgetrokken in eclectische stijl. Met name het hekwerk bezit een zeer fijne detaillering. De maker van het graf is niet bekend. In oorsprong is het graf opgericht als kindergraf; later zijn er de ouders en enkele andere familieleden bijgezet. Het graf is centraal aan de noordzijde van de begraafplaats gelegen.

Omschrijving

Grafmonument op vierkante grondslag (circa 3 bij 3 meter). Het graf wordt omsloten door een sierlijk bewerkt smeed- en gietijzeren hekwerk met ranke spijlen en een meandermotief aan de boven- en onderzijde. Het hek (circa 1.50 meter hoog) met van pijlpunten voorziene geornamenteerde spijlen rust op een laag hardstenen basement (circa 20 cm. hoog) en heeft op regelmatige afstanden gegoten ijzeren penanten op achtkante grondslag en met een gecanneleerde vierkante opbouw. De penanten worden elk bekroond door een pumeel. Het hekwerk heeft aan alle zijden twee traveeën, kan aan de voorzijde geopend worden en wordt daar bekroond met gesmeed krulwerk. De rechthoekige plaats van de grafkelder is met grint bestrooid. Aan de achterzijde bevinden zich drie naast elkaar geplaatste, staande grafstenen die met palmetten bekroond zijn. De middelste steen is iets hoger dan de flankerende. De epitafen zijn in bas-reliëf aangebracht.

De grafschriften luiden: Middelste grafsteen, "rustplaats van A.G. Sigmond 16-3-1873 - 27-9-1872, M.S. Sigmond 8-12-1870 - 3-10-1872, M. Buitendijk 12-6-1793 - 6-5-1873, H.W.S. Sigmond 9-8-1876 - 16-8-1876". Rechter grafsteen, "rustplaats van Gijsbert Michiel Sigmond, wethouder der gemeente De Werken en Sleeuwijk, geboren te De Werken 5-9-1826, overleden aldaar 23-2-1902, en zijne echtgenootte Adriana Wilhelmina Johanna de Voogd, geboren te Nieuwkoop 25-9-1839, overleden te De Werken 23-4-1924".

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Linker grafsteen, "rustplaats van Jan de Klerk 25-4-1821 - 20-10-1884, en zijne echtgenootte Geertruida Agatha Sigmond, geboren te De Werken 19-11-1824, overleden te Werkendam 26-3-1910.

Waardering

Het complex is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van een sociale en geestelijke ontwikkeling, in het bijzonder de ontwikkeling van de protestantse grafcultuur, het is tevens van belang voor de typologische ontwikkeling van het grafmonument.

Het heeft kunsthistorisch belang als kwalitatief hoogwaardig voorbeeld van toegepaste eclectische stijl in zowel het hekwerk als de grafstenen. Het heeft ensemblewaarden als onderdeel van een groter geheel dat cultuurhistorisch, architectuurhistorisch en stedenbouwkundig van belang is. Het is gaaf bewaard gebleven en typologisch zeldzaam.

Hoofdcategorie

Uitvaartcentra en begraafplaatsen

Subcategorie

Begraafplaats en -onderdelen

Functie

Grafmonument